Gemeente Amsterdam

Locatiekeuze Hulpwarmtecentrale Westpoortwarmte

Aan	Erna Berends, portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening en Duurzame ontwikkeling
Van	Stadsdeel Noord, pro jectteam 't Groene Veld
c.c.	5.1,2,e @amsterdam.nl, 5.1,2,e @amsterdam.nl 5.1,2,e , 5.1,2,e , 5.1,2,e (Stadsdeel Noord), 5.1,2,e
Datum	10 februari 2021

Inleiding

In de afgelopen drie maanden is de locatie van de nieuw te bouwen hulpwarmtecentrale (hierna HWC) en bijbehorende toegangsweg van energiebedrijf Westpoort Warmte (hierna: WPW) gelegen in het projectgebied 't Groene Veld heroverwogen. Het projectteam 't Groene Veld heeft naast de argumenten van WPW hiervoor ook advies gevraagd aan de directie R&D (kwaliteitstafel Noord) en overleg gevoerd met een ecoloog van de directie IB, de werkgroep Vrije Ruimte en De Verademing. In deze memo worden de aanleidingen voor de heroverweging toegelicht en de reacties van de genoemde betrokkenen beschreven op basis waarvan het projectteam tot het, in de voordracht beschreven, advies aan de portefeuillehouder RO en Duurzame ontwikkeling van het stadsdeel is gekomen.

Aanleidingen heroverweging locatie

26 oktober 2020 is een memo in de staf van de portefeuillehouder behandeld waarin werd beschreven dat de in 2018 aangewezen plek voor de te realiseren HWC, onderdeel uitmaakt van de ecologische structuur van Amsterdam. Deze ecologische structuur is vastgelegd in de Ecologische Visie uit 2012 (onderdeel van de Structuurvisie 2040) en is een uitwerking en aanvulling op en verfijning van de provinciale ecologische structuur. Het doel is om planten en dieren in de stad zoveel mogelijk overlevingskansen te bieden door gebieden met elkaar te verbinden met groene wegen (bermen, slootkanten, oevers). In de Ecologische Visie staat dat ruimtelijke plannen aan de visie moeten worden getoetst en dat voor wijzigingen een besluit van de gemeenteraad nodig is. De toestemming van de gemeenteraad voor de bouw van de HWC in dit deel van die ecologische structuur zal moeten worden verkregen door middel van een Verklaring van Geen Bezwaar (hierna: VGB) van de gemeenteraad in het kader van de behandeling van de aanvraag omgevingsvergunning.

Er is nog onvoldoende duidelijk wat de bouw van de HWC voor effecten heeft op de natuurlijke verbindingsfunctie van dit deel van de ecologische structuur, er is geen precedent voor het bouwen in de ecologische structuur en de noodzakelijke kap van tientallen bomen voor de HWC kan zowel bij de raad als de omgeving tot bezwaren leiden. Dit maakt de vergunningverlening onzeker. Vanwege deze onzekerheid en ook in de veronderstelling dat de gemeente bij voorkeur niet bouwt in de ecologische structuur, stelde WPW in september 2020 voor om de toegangsweg voor de HWC op de slibvelden aan te leggen. Dit zorgt ervoor dat er een stuk minder bomen gekapt hoeven te worden en tevens dat er geen complexe aansluiting van de toegangsweg op de Buikslotermeerdijk in de noordwesthoek van 't Groene Veld gemaakt hoeft te worden.

In oktober 2020 volgden daarop het verzoek van WPW om te onderzoeken of de HWC zelf ook op de slibvelden gebouwd kan worden. Er was enige tijd voor deze heroverweging, omdat de prognoses van het aantal woningen, dat in Noord wordt aangesloten op het stadswarmtenet, was bijgesteld. Het aantal, waarbij de HWC nodig is, wordt een jaar later bereikt dan eerder gedacht. De portefeuillehouder was akkoord met dit onderzoek en verzocht daarbij ook een argumentatie van WPW waarom de HWC op de slibvelden in overeenstemming is met de uitgangspunten van het stadsdeel voor de ontwikkeling van 't Groene Veld.

Duidelijkheid locatie op korte termijn nodig

In Amsterdam-Noord zijn dit moment zijn ongeveer 8.000 huishoudens aangesloten op het stadswarmtenet en dat aantal groeit. Bij 11.000 aansluitingen heeft dit warmtenet ondersteuning van de HWC in 't Groene Veld nodig om voldoende warmte te kunnen leveren bij incidentele capaciteitsproblemen door bijvoorbeeld werkzaamheden aan het netwerk of bij strenge vorst. Het aantal van 11.000 wordt volgens de nieuwe prognose in 2024 bereikt. De bouwtijd van de HWC is 2 jaar dus om de HWC in 2024 operationeel te laten zijn, heeft WPW uiterlijk april duidelijkheid nodig over de locatie. Alleen dan is er nog voldoende tijd voor de noodzakelijke (vergunning)procedures en de aanbesteding om de bouw eind dit jaar of begin volgend jaar te starten. Bij vertraging van de bouw van de HWC kan het voorkomen dat WPW de warmtelevering aan duizenden huishoudens in Noord niet ten alle tijden kan garanderen.
Op basis van de prognoses van het aantal aansluitingen is het overigens de verwachting dat de HWC binnen 5 jaar na oplevering uitgebreid moet worden. Hier wordt in de kaveluitgifte rekening mee gehouden.

Mogelijke locaties

1. In 2018 heeft Stadsdeel Noord aan WPW een locatie aangewezen voor de HWC. De locatie is gelegen in de oksel van de Ringweg Noord A10 en de N247 (Nieuwe Leeuwarderweg/Slochterweg) tussen de slibvelden en de N247. Op de plek op onderstaand kaartje aangeduid met een blauwe ster zou een terrein van ruim 3260m2 voor de HWC door de gemeente aan WPW in erfpacht worden uitgegeven. G&O heeft in samenwerking met het projectteam hiervoor een concept afsprakenbrief opgesteld, die nu on hold staat, vanwege de heroverweging van de locatie.
   De groene strook aan de buitenkant rondom de ringsloot maakt onderdeel uit van de ecologische structuur van Amsterdam (niet te verwarren met de hoofdgroenstructuur). Nader ecologisch onderzoek zal uit moeten wijzen welk effect de bouw van de HWC heeft op deze locatie en/of hoe die effecten kunnen worden geminimaliseerd of gecompenseerd. Dat zal nodig zijn om de VGB van de gemeenteraad te verkrijgen.

   Doordat de HWC in de ecologische structuur wordt gerealiseerd, zal de aanvraag omgevingsvergunning ook voorgelegd moeten worden aan de gemeenteraad. Omdat de uitkomst van dit besluit niet te voorspellen is, is dit een risico voor de realisatie van de HWC.

Locatie 1: Locatie in de ecologische structuur, door het stadsdeel aangewezen in 2018

Locatie 2: Door WPW gewenste locatie op de slibvelden

2. Nadat duidelijk werd dat locatie 1 gelegen is in de ecologische structuur en dat de start bouw van de HWC uitgesteld kon worden, heeft WPW gevraagd om te onderzoeken of verplaatsing naar de slibvelden mogelijk is. Deze locatie 2 is aangeduid met de gele ster op bovenstaand kaartje.

Advies Ruimte & Duurzaamheid

Op 21 januari 2021 is de locatie van de Hulpwarmtecentrale (HWC) op het Groene Veld besproken in de Kwaliteitstafel Noord van de directie R&D. Doel van de bespreking was tot een eenduidig R&D-standpunt te komen betreffende de meest wenselijke locatie voor de HWC, mede in relatie tot de overige ruimteclaims in het gebied vastgelegd in de Integrale Opgavekaart Noord. De opstellers van deze kaart waren uitgenodigd bij de bespreking.

Samengevat gaat de voorkeur uit naar een locatie op de zogenoemde RWZI, in westelijke richting, nabij de bestaande voorzieningen van de voormalige rioolzuivering. Er is geen potentieel conflict tussen de HWC en de overige ruimteclaims in het gebied. De locatie maakt geen deel uit van de ecologische structuur en de inschatting is dat er daar niet veel bomen gekapt hoeven te worden voor de HWC. Deze locatie is in 2018 niet overwogen, omdat de grond toen niet in eigendom van de gemeente was en er plannen waren op de betreffende locatie een wellness met hotel te realiseren. Deze locatie is aan WPW voorgelegd en WPW vindt dit onhaalbaar. Meerkosten (meer dan een miljoen euro) en vertraging, vanwege de extra engineering en onzekerheden over de (directe) geschiktheid van de locatie zijn de belangrijkste redenen.

Realisatie van de HWC op de slibvelden (locatie 2) vindt R&D niet wenselijk, vanwege de beperkingen, die dit met zich meebrengt voor de overige ruimteclaims met name sportvelden en/of een busremise.

Als de RWZI afvalt als mogelijke locatie, adviseert R&D locatie 1 aan te blijven houden. De HWC en de bijbehorende (ondergrondse) infrastructuur worden dan bindende randvoorwaarde voor de verdere ontwikkeling van het gebied.

Advies ecoloog
Op dit moment is er te weinig informatie voorhanden om de effecten weer te geven die de bouw en daarna de aanwezigheid van de HWC op de (natuurlijke verbindingsfunctie van de) ecologische structuur zal hebben. Om dat inzicht te verkrijgen is aanvullend ecologisch onderzoek nodig en duidelijkheid over wat er precies gaat gebeuren op die locatie. Zo zal in het onderzoek mee moeten worden genomen dat WPW een tijdelijke bouwweg vanaf de A10 in de ecologische structuur aanleggen, ongeacht de locatie van de HWC.
Voor de hand liggend is dat hoe meer bomen gekapt worden en hoe meer ander groen moet wijken, er meer negatieve effecten zijn te verwachten. Het advies vanuit ecologische standpunt is dan ook zo min mogelijk in de ecologische structuur te doen.

Argumentatie WPW voor de slibvelden
Afbreukrisico
WPW verwacht dat de aanvraag voor de bouw in de ecologische structuur een hoog afbreukrisico heeft, door de weerstand, die het zowel politiek als maatschappelijk op kan roepen en heeft daar de volgende redenen voor:

- WPW verwacht discussie over de brandstof van de HWC: gas. Een gasinstallatie bouwen lijkt haaks te staan op het gas-exit beleid van de gemeente. Zoals hierboven vermeld is voor de omgevingsvergunning om te bouwen op locatie 1 is een VGB van de gemeenteraad nodig voor het bouwen in de ecologische structuur. Hierdoor kan de HWC onderwerp worden van een (bredere) politieke discussie met een onvoorspelbare uitkomst. Voor locatie 2 geldt dit veel minder, omdat dit geen ecologische structuur is en er ook weinig bomen gekapt hoeven te worden.
- Door wethouder Ivens is voor een ander project van WPW in Amsterdam Zuidoost onlangs aangegeven dat bomen in principe niet worden gekapt, tenzij het echt niet anders kan.
- WPW heeft afgelopen jaren meerdere projecten ontwikkeld, waar het kappen van bomen een groot issue was. WPW ervaart veel weerstand op dit onderwerp en ziet dat steeds meer groeperingen ontstaan voor het behoud van bomen. En ook vanuit de gemeente zelf wordt in andere deelgebieden van Amsterdam weerstand geboden tegen het kappen van bomen.

WPW vindt de(huidige) argumenten tegen de bouw op de slibvelden niet sterk. Het belangrijkste argument is dat de HWC mogelijke toekomstige ontwikkelingen belemmert, maar niets daarvan is nog zeker. WPW is van mening dat deze goed samen zijn te realiseren met de HWC en wil graag met de gemeente het gesprek aangaan om de mogelijkheden te bespreken.
Ten aanzien van het langere verblijf van de mensen van De Verademing is WPW bereid verder te onderzoeken of het mogelijk is de bouw van de HWC zodanig aan te passen, dat het bouwen gedurende het komende verblijf van drie jaar, niet plaatsvindt. Te denken valt dan aan het tijdelijk plaatsen van enkele kleinere ketels op een andere locatie in het stadsdeel.
Volgens WPW gelden genoemde bezwaren overigens niet voor de tijdelijke afslag/bouwroute vanaf de A10 door de ecologische structuur, omdat daar veel minder bomen voor gekapt hoeven te worden en het van tijdelijke aard is.

Overeenkomstig de uitgangspunten

WPW geeft aan dat de HWC op de slibvelden goed past bij een aantal van de 7 uitgangspunten van het stadsdeel voor de toekomstige invulling van het gebied en in veel opzichten beter is dan de eerder aangewezen locatie 1. Voor elk van de relevante uitgangspunten volgt hieronder de argumentatie.

- *Behoud/versterking van het groene karakter*

Verplaatsing van de HWC van buiten de ringsloot naar binnen de ringsloot versterkt het groene karakter van het gebied, omdat vrijwel alle bomen, die anders in de ecologische structuur gekapt zouden moeten worden, behouden blijven en de ecologische verbindingsfunctie van de structuur niet wordt aangetast. Daarnaast wordt er ecologisch advies ingewonnen hoe WPW ter plekke aan de verplichting tot natuurcompensatie kan voldoen ter versterking van de natuur ter plekke.

- *Een mix van (kleinschalige) functies op het gebied van natuur, recreatie, sport, kunst en cultuur*

Bij de toekomstige uitbreiding van de HWC is een publieke informatieruimte optioneel. Bij de HWC kan een uitleg geplaatst worden wat de functie van het gebouw en installatie is en hoe de gemeente en WPW bezig zijn met de energietransitie. Daarnaast is WPW naast de verplichte natuurcompensatie bereid een bijdrage te leveren aan de toekomstige groen-recreatieve invulling van het gebied. Dit wordt vastgelegd in de afsprakenbrief tussen de gemeente en WPW, die ten grondslag ligt aan de uitgifte van de HWC-kavel. De vraag is of een dergelijke publieke functie gewenst is in de ecologische structuur.

- *Openbare toegankelijkheid, voornamelijk te voet, fiets of (kleine) boot en voor auto's via de bestaande route over de Buikslotermeerdijk*

Als de HWC op de slibvelden wordt gerealiseerd is deze bereikbaar via de bestaande route naar het gebied. Om de eerder aangewezen locatie bereikbaar te maken zal er ook (een deel van) de noodzakelijke toegangsweg in de ecologische structuur moeten worden aangelegd.

- *Focus op natuurbeleving en (water)recreatie door stadsdeelbewoners incl. duurzaamheid*

Als symbool voor duurzaamheid en de energietransitie past de HWC bij dit uitgangspunt.
Bij bouw van de HWC op de slibvelden (locatie 2) blijft er meer van de huidige natuur in het gebied intact dan bij bouw op de eerder aangewezen plek (locatie 1).

- *Aansluiting op recreatieve functie van het Waterland*

Het is wenselijk om het recreatieve gebruik van het gebied binnen de ringsloot te concentreren om de ecologische structuur onaangetast te laten. Als de publieke functie van de HWC vorm krijgt, past de HWC bij de beoogde toekomstige invulling van het gebied binnen de ringsloot. Tot die tijd zit de HWC andere functies niet in de weg, want het gebouw neemt maar een klein deel in beslag, en het zou ook kunnen fungeren als een symbool; een herkenningspunt.

Reactie De Verademing

De groep ADM-ers, die op de slibvelden verblijven en op verzoek van de gemeente zijn verenigd in 'De Verademing' is geïnformeerd over de komst van de HWC, mogelijk op de slibvelden. Realisatie van de HWC op de slibvelden, betekent gedurende 2 jaar een beslag van ongeveer 1/3^{e} van het terrein als bouwterrein, zal overlast veroorzaken voor de leden van De Verademing en de toegangsweg met (licht) bouwverkeer zal over hun terrein lopen. De Verademing is dan ook logischerwijs niet blij met dit scenario, aangezien zij hier naar alle waarschijnlijkheid nog de komende 3 jaar zullen verblijven. Zij hebben een alternatieve locatie aanbevolen, gelegen buiten de slibvelden, op het talud tussen de N247 en de golfbaan. R&D vindt deze locatie niet wenselijk, omdat deze conflicteert met de mogelijke optimalisatie van de verkeersafwikkeling op de knoop A10-Nieuwe Leeuwarderweg en de mogelijke realisatie van een metro-emplacement op deze locatie. WPW geeft aan dat iedere locatie, anders dan de onderzochte locaties 1 en 2, onacceptabel is vanwege hoge meerkosten en vertraging.

Reactie Provincie

Eerder stelde provinciaal beleid dat het hele Groene Veld in de Groene Bufferzone ligt, wat inhoudt dat er restrictieve regels gelden voor ontwikkeling. De open groene ruimte dient beschermd te worden en grootschalige voorzieningen (met veel bezoekers) en extra bebouwing worden niet zonder meer toegestaan. Onlangs is dit gewijzigd. Het gebied is volgens de nieuwe omgevingsverordening van de provincie namelijk onderdeel van het Bijzonder Provinciaal Landschap Waterland als "groene randzone met stedelijke voorzieningen". Dit wordt geduid als "ruimtelijke ontwikkelingen op terreinen met een stedelijk recreatieve functie zijn mogelijk ten behoeve van deze voorziening, mits deze ontwikkelingen landschappelijk zijn ingepast". In 2019 is de locatie en het ontwerp van de HWC voorgelegd aan medewerkers van de provincie. De reactie was op het locatievoorstel was positief, dus een akkoord van de provincie op de bouw lijkt haalbaar, maar is nog niet definitief. Wat het nieuwe beleid hiervoor betekent is nog niet duidelijk.